

ČESKÉ POHRANIČÍ A PŘESHraniČNÍ SPOLUPRÁCE V KONTEXTU EVROPSKÉ INTEGRACE

Milan JEŘÁBEK

Geografický ústav, Přírodovědecká fakulta MU

STRUKTURA PŘEDNÁŠKY

1. Obecné otázky
2. Regionální rozvoj a politika
3. České pohraničí
4. Evropská unie
5. Evropská územní spolupráce
6. Přeshraniční spolupráce v Česku
7. Aktuální programové období
8. Vnímání problematiky

1. Obecné otázky

ÚVOD DO PROBLEMATIKY

- V Evropě státy na národnostním principu
- Trvalý zájem X proměna rámcových podmínek
- Interdisciplinarita, komplexita, vývoj (kontinuita)
- Teorie, aplikace, praxe
- Metody sledování: kombinace
  - tvrdých (statistických) dat / objektivní realita
  - +x
  - měkkých dat, pocházejících z empirických šetření / subjektivní reflexe
- Usměrnění socioekonomického/regionálního rozvoje pohraničí (ČR) – dimenze:
  - Vnitřní: poměna pohraničí vč. působení přeshraniční spolupráce
  - Vnější: hodnocení integrace ČR do EU

HRANICE

- Hranice – klasifikace/kategorizace:
  - linie myšlená (regionalizace) X fixní – hranice politická
  - přírodní/přirozená (FG) X umělá/antropogenní
  - geometrická, astronomická
  - liniová X zonální (SIWEK 1996)
  - p. genetických faktorů: subsekventní, antecedentní, reliktní (HG, de jure X de facto)
  - p. propustnosti: uzavřené, částečně otevřené, otevřené (MAIER 1990) , region →
- Hraniční přechod – bodem propustnosti (permeability):
  - impulzu, změny, proměnlivosti, lokálním ohniskem difúze
- Vzájemné vztahy → hranice a/symetrická
  - nerovnováha – efekt mexické hranice
- Vývoj v čase!

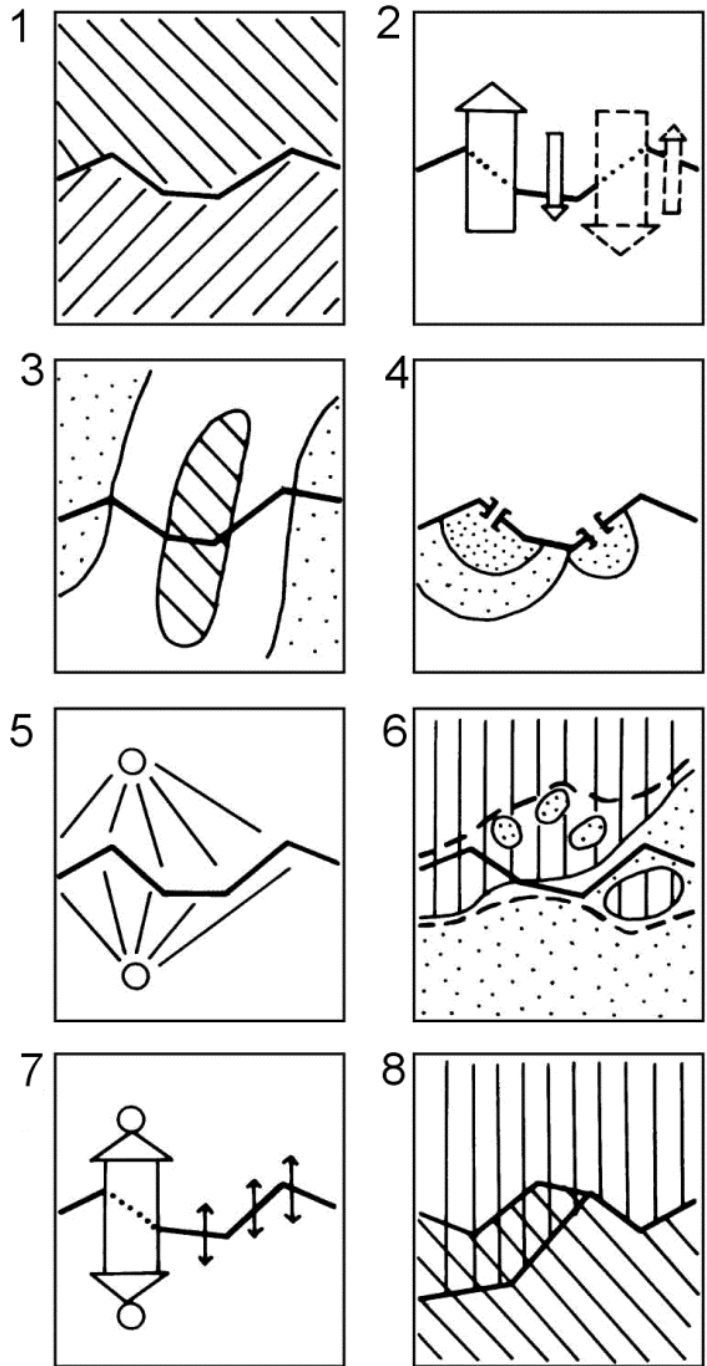

HRANIČNÍ EFEKT

- Hraniční efekt +x periferní poloha (HAMPL 2000)
  - Polohové X místní faktory
  - řádovostně měřítková diferenciacce (hierarchizace)
  - Omezení X porovnání
- Klasifikace:
  - Bariérový
  - Periferní
  - Kontaktní
  - Difuzní a potenciálně diferenční
- Efekt propustnosti
  - Filtrační X koncentrační
  - Diverzifikace X polarizace

○ EFEKT
AREÁLOVÝ,
KONTINUÁLNÍ,
PERIFÉRIE,
PŘESKOKU,
POTENCIÁLNĚ DIFERENČNÍ,
DIFUZNÍ,
POLITICKO-HISTORICKÝ
(SEGER 1993)

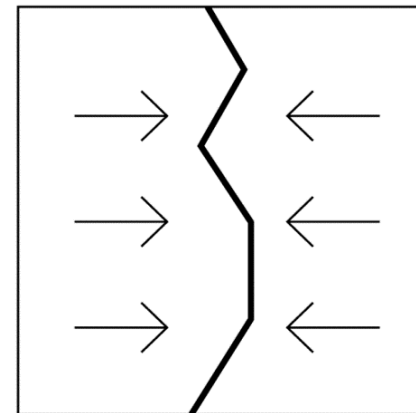
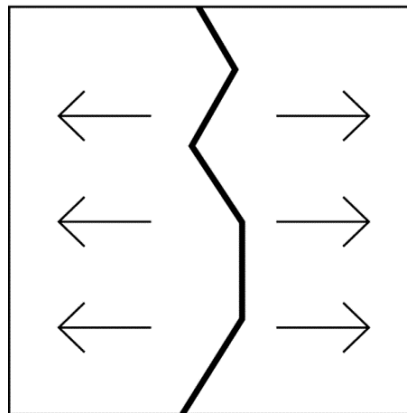
VYMEZENÍ POHRANIČÍ

○ Charakter hranice

- Funkční vazby a/vs. subjektivní reflexe
- Pohled z vnitrozemí a/vs. „od sousedů“
- Region rozdělený X jednotný

○ CENTRIFUGÁLNÍ A CENTRIPETÁLNÍ SÍLY

- HAVLÍČEK 2004

- administrativní
  - Sousední, další pás? (Cíl 3)
- geometrické (distanční)
  - Omezení resp. uvolnění
  - Vzdálenost / periférie
- Reliktní
- Historické, např. vnitřní pohraničí (KASTNER 1996)
  - města Plzeň, Žatec, Most, Litoměřice, Turnov, Hradec Králové, Moravská Třebová, Olomouc
  - Sudety (= české "vnější" pohraničí): tzv. Bohaté, tzv. Chudé (PERLÍN 2008)
- Kulturní / etnické
- Politické a ekonomické
- Subjektivní identifikace:
  - Identita, vnitřní homogenita
- Dopravní dostupnost

2.

Regionální rozvoj a politika

POHRANIČÍ V REGIONÁLNÍM ROZVOJI

- Sledování diferenciací podmíněné hranicemi / rozdíly
  - součást nové orientace SG v 90. letech
- Regionální / lokální úroveň
  - společné problémy, společné řešení
- Prohlubující se integrace – idea Evropy X
  - různorodost pohraničních oblastí
- Vnitřní pohled (endogenní potenciál) +x přeshraniční vnímání (mezinárodní regiony)
- V rámci regionálního/lokálního rozvoje
  - zaostávající oblasti?
  - periférie
- *Z okrajové polohy na národní úrovni „stoupají“ k vnitřní poloze v rámci jednotné Evropy, přičemž regionální spolupráce přes hranice je jak posiluje, tak vytváří vlastní identitu (SCHABHÜSER 1993)*

POHRANIČÍ V POLITICE

- Řádovostní přístup (JEŽEK 1998, SCHAMP 1994):
  - Makro – vnější aspekty
  - Mikro – vnitřní síly
  - Mezo – přeshraniční instituce
- Přeshraniční politika
  - Tzv. velká (mezinárodní, zahraniční) – oficiální
  - Tzv. malá – řešení „sousedské“ problematiky, každodenního života
- „hovořit spolu“ → „konat spolu“
- Přeshraniční komunikace jako příspěvek ke srůstání Evropy (FIESINGER 2000)

RÁMCOVÉ DOKUMENTY K POHRANIČÍ

- Evropská rámcová úmluva
  - o přeshraniční spolupráci mezi územními společenstvími / orgány (1990/1999)
  - Madridská úmluva / konvence
- Evropská charta hraničních a přeshraničních regionů (1981)
  - Stavební kameny a mosty / subsidiarita a partnerství
  - Historické jizvy, překážky a nerovnováhy
  - Rovnocenné postavení, jednotná legislativa
- Evropská charta územního plánování (1983)
  - Pohraničí specifickým územním typem
  - Forma / charakter:
    - Dílčí partnerství, účelové kontakty, souhrnné mezinárodní styky

NADNÁRODNÍ / EVROPSKÁ ÚZEMNÍ SPOLUPRÁCE

- Sousedská spolupráce (ECKART, KOWALKE 1997)
  - Relativně dílčí, specifické problémy (projekty) → komplexní, integrovaný rozvoj (programy)
  - „spolupráce v malých krocích“
  - Zdola / bottom up x+ shora / top down
  - Blízkost (proximita), komplementarita, vize (DRGOŇA 2001)
- Kategorizace (LEZZI 1994)
  - žádné vztahy → výměna informací → konzultace → koordinace → kooperace → integrace
- Formy (SLAVÍK 2001)
  - Mezivládní dohody o přeshraniční spolupráci
  - Spolupráce v rámci euroregionů
  - Spolupráce samosprávných a státních územních orgánů
  - Spolupráce obchodních komor

PŘESHraniční PROBLEMATIKA V NÁRODNÍCH DOKUMENTECH

- STRATEGIE REGIONÁLNÍHO ROZVOJE ČESKÉ REPUBLIKY
- K zabezpečení prorůstové strategie slouží následující procesy diversifikovaného rozvoje regionů:
  - 6) Přeshraniční a meziregionální spolupráce
    - Využívání možností přeshraniční regionální spolupráce v rámci středoevropského prostoru a spolupráce s dalšími evropskými regiony a mezinárodními organizacemi.
- PŘESHraniční SPOLUPRÁCE
  - regenerace příhraničních oblastí
  - tvorba společných projektů
  - forma integračních procesů

Vymezení regionů se soustředěnou podporou státu

Legenda

- Strukturálně postižené okresy
- Hospodářsky slabé regiony
- Regiony s vysoce nadprůměrnou nezaměstnaností
- Hranice okresů

MEZIREGIONÁLNÍ DISPARITY / VENKOVSKÉ OBLASTI, REGIONY MIMO ROZVOJOVÉ OSY A PERIFERNÍ REGIONY

- zaostává ekonomická úroveň značné části příhraničních okresů,
- přetrvává nedostatečné napojení severovýchodní Moravy a Slezska na transevropské komunikační tahy a hlavní město, což výrazně přispívá k nezájmu investorů, zejména zahraničních, o toto území

Předpokladem **odstranění bariér**

- hraničních (např. rozšíření Schengenského prostoru),
- infrastrukturních (pozemní komunikace přes hranici zajišťující dosažitelnost budoucích společných center přeshraničního prostoru z obou stran hranice, IT sítě apod.), ale i
- bariér vyplývajících z historického vývoje provázeného národnostními i jinými konflikty, jazykových apod.

POLITIKA ÚZEMNÍHO ROZVOJE ČR

- nástrojem územního plánování, který určuje požadavky a rámce pro konkretizaci ve stavebním zákoně obecně uváděných úkolů územního plánování
  - v republikových,
  - přeshraničních a
  - mezinárodních souvislostech, zejména s ohledem na udržitelný rozvoj území
- řešení přeshraniční dopravy, protože mobilita a dostupnost jsou klíčovými předpoklady hospodářského rozvoje ve všech regionech.

MEZINÁRODNÍ/PŘESHraničNÍ ASPEKTY V ROZVOJOVÝCH/SPECIFICKÝCH OBLASTECH

○ OB3 Brno

- sílící mezinárodní kooperační svazky napojují oblast zejména na prostor Vídně a Bratislavy.

○ SOB4 Karvinsko

- Potřeba využít pro další ekonomický rozvoj předpoklady plynoucí zejména z potenciálu výhodné dopravní polohy silně dopravně exponovaného území, kterým prochází hlavní železniční a silniční spojení na Polsko a Slovensko a plánované dálniční propojení s Polskem.

3. České pohraničí

ČESKO

- Specifické území – v územním kontextu
  - Národním (Česka)
  - Mezinárodním (středo/evropském)
- Specifika vývoje pohraničí ČR:
  - Poválečná výměna obyvatelstva
  - Socioekonomické změny
  - Deformace sídelního systému
  - Sociálně politická změna
  - Změna krajinné sféry a životního prostředí
- Protichůdné tendence řízení území:
  - realizace zájmů centra („shora“) a
  - realizace místních zájmů – občanskou společností („zdola“)
- Pohraničí dosidlované vs. ostatní území
- Přebírání a rozvoj tradic z přilehlého vnitrozemí

○ Charakter území:

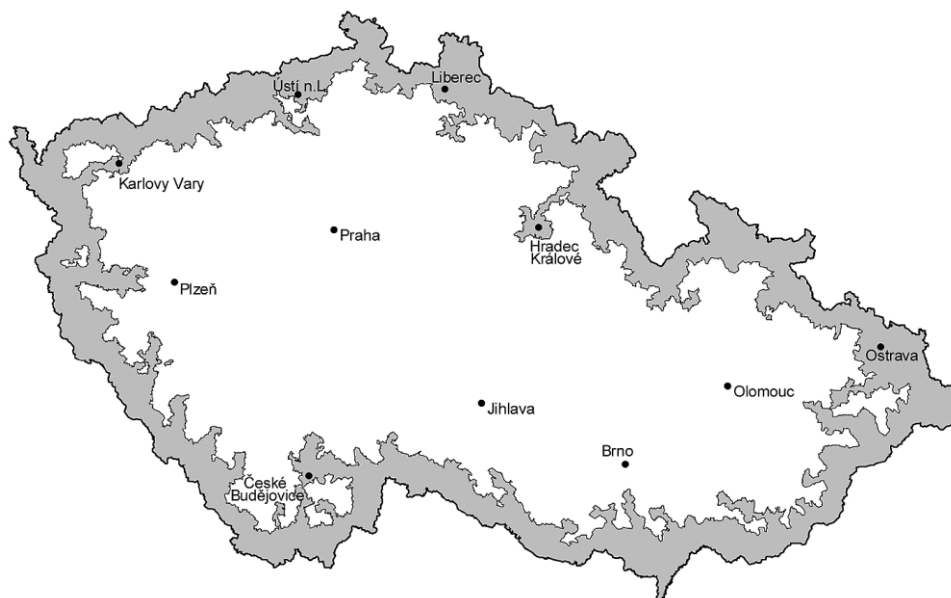
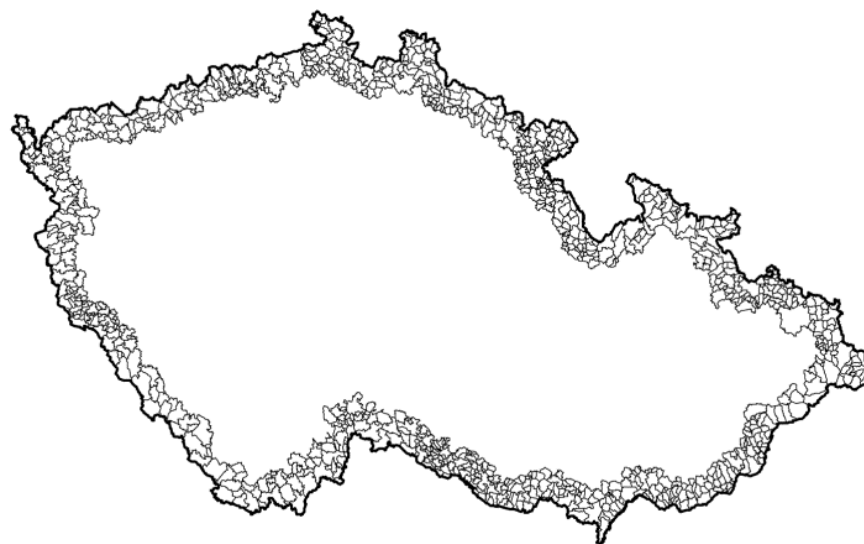
- exponovanost (HAMPL, ŘEHÁK)
- tranzitní funkce
- Čechy vs. Morava a Slezsko (ILLNER), SxJ → ZxV
- územní diferenciacce: úseky, sousedé
- integrita, řádovost (hierarchie), problémovost
- společné/přeshraniční rozvojové koncepty / euroregiony

○ Geografická poloha, ovlivněná jak autochtonními, tak alochtonními vlivy:

- „vnější“ makropolohové hledisko: (historické) rozvojové osy („zemské brány“, obchodní stezky)
  - „vnitřní“ hledisko: fyzickogeografické podmínky → míra bariér a omezení
  - faktor sousedství – geopolitické aspekty (Západní Německo x Slovensko)
-

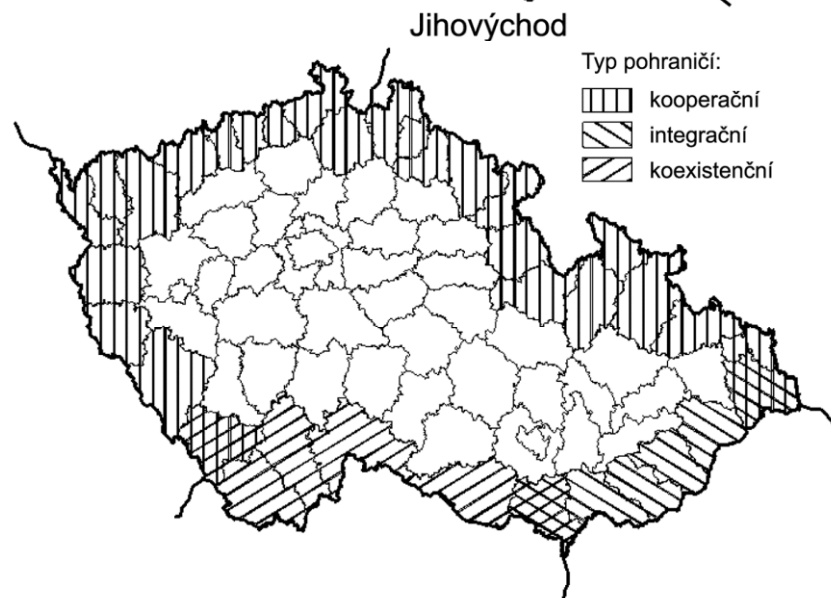
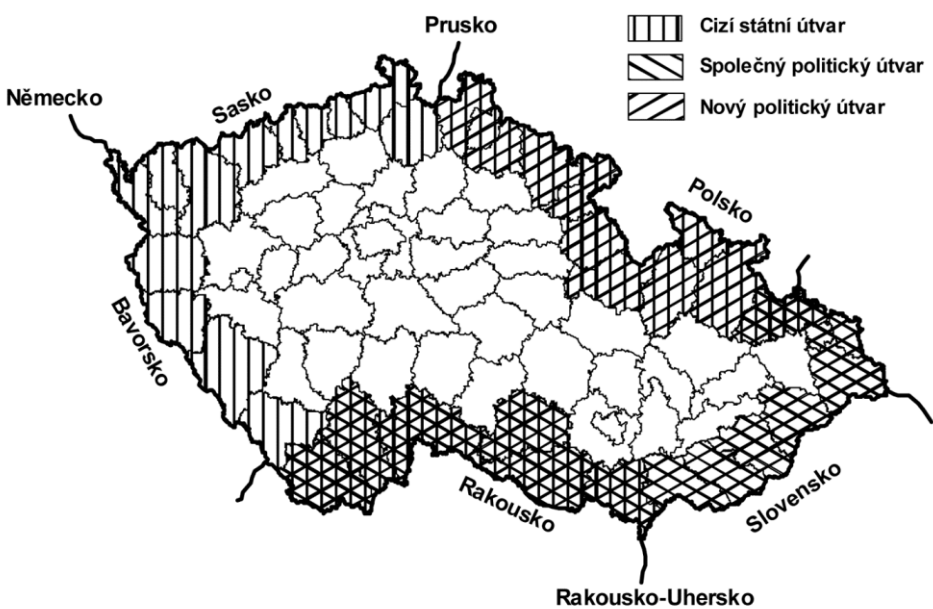
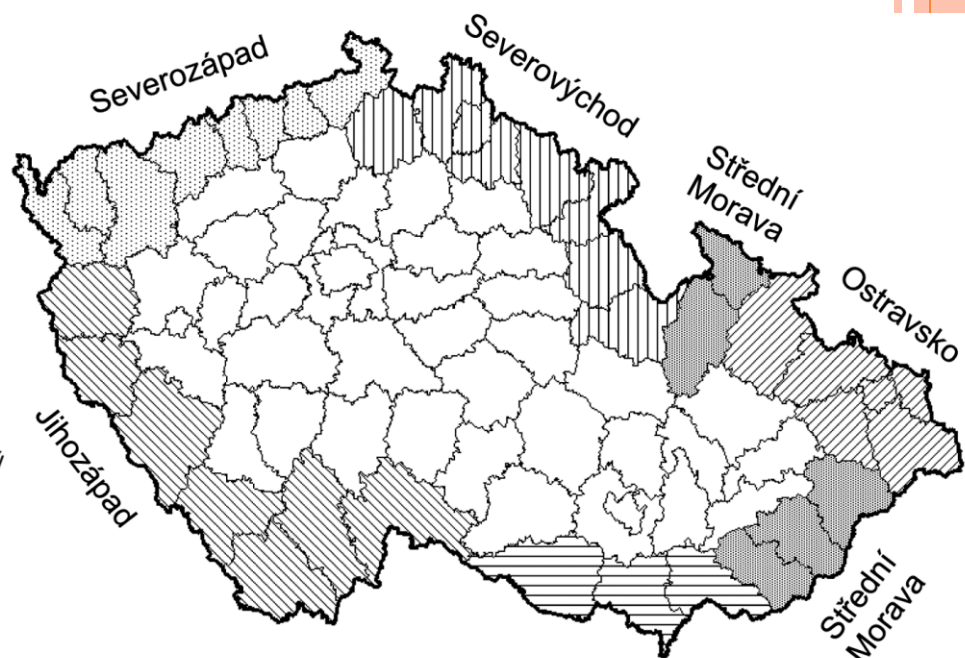

PŘÍKLADY V ČESKU

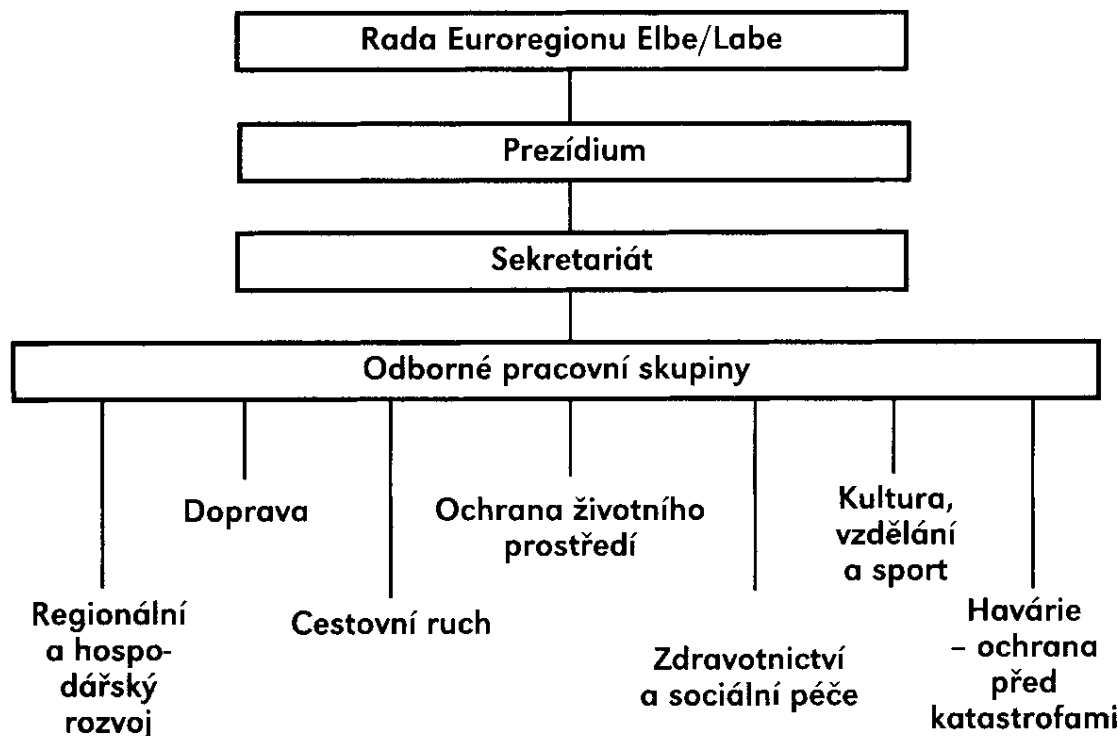
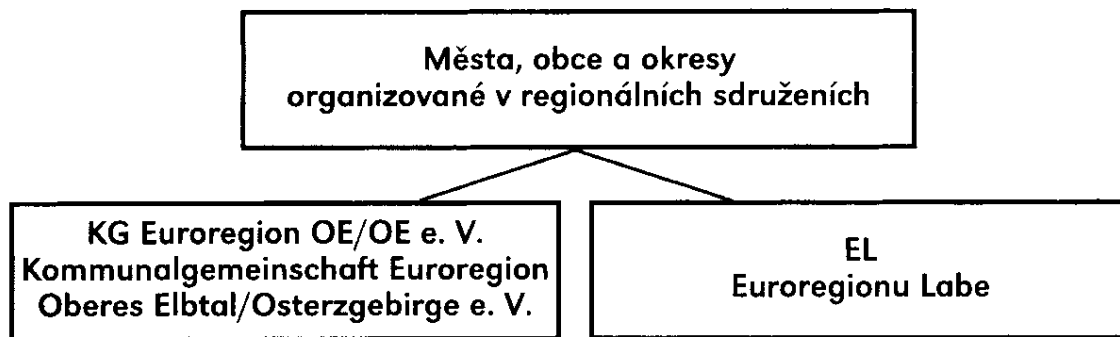

TYPOLOGIE ČESKÉHO POHRANIČÍ

ČESKÉ EUROREGIONY

ORGANIGRAM EUROREGIONU ELBE/LABE

ÚROVEŇ HODNOCENÝCH PŘESHraniČNÍCH PRVKŮ A PŘÍKLADY VYBRANÝCH TYPŮ / ČESKO

Oblast / kritérium	Silva Nortica (CZ/AT)	Bayerischer Wald – Šumava – Mühlviertel (DE/CZ/AT)	Elbe/Labe (DE/CZ)
Socio-kulturní/hospodářská soudržnost a typ hranice			
historické, kulturní a jazykové propojení jako faktor přeshraniční identity	---	+ -	---
přeshraniční hospodářské/obchodní vztahy a trh práce, umožňující hospodářskou soudržnost	+ --	+ -	+ --
otevřenost/propustnost hranice	++ -	+++	++ -
Intenzita přeshraniční spolupráce			
stupeň institucionalizace přeshraniční spolupráce	+ --	+ -	+ --
rozmanitost aktérů podílejících se na přeshraničním partnerství	+ --	+ -	+ -
rozsah přeshraničních aktivit ke zlepšení životních podmínek	+ -	+ -	+ -
udržitelnost přeshraničních struktur a zapojení do programů EU	++ -	+ -	+ -
Typ (podle AE BR)	4.	3.	4.

4. Evropská unie

ÚZEMNÍ AGENDA EVROPSKÉ UNIE 2020

- K INTELIGENTNÍ A UDRŽITELNÉ EVROPĚ ROZMANITÝCH REGIONŮ PODPORUJÍCÍ ZAČLENĚNÍ (2011 Gödöllő, Maďarsko)
- ÚZEMNÍ PRIORITY ROZVOJE
- Územní integrace v přeshraničních a nadnárodních funkčních regionech
  - integrace územních celků důležitým faktorem při podpoře celosvětové konkurenceschopnosti
  - využít potenciál, jako je hodnotné přírodní, krajinné a kulturní dědictví, sítě měst a trhy práce, které jsou odděleny hranicemi
  - pozornost oblastem podél vnějších hranic EU, přeshraniční a nadnárodní funkční regiony
  - nadnárodní a přeshraniční integraci regionů přesahující projekty spolupráce
  - evropská územní spolupráce by měla být lépe začleněna do národních, regionálních a místních strategií rozvoje.

Main European Geographical Regions /Zones/

**HLAVNÍ
EVROPSKÉ
GEOGRAFICKÉ
REGIONY (ZÓNY)
/ TA 6 ZDROJ:
VÁTI**

PŘESHraniční vztahy a širší sousedství

Západní Evropa

- V oblasti integrace šlo o průkopnické země Evropy.
- Díky vysoké úrovni urbanizace (metropolitní oblasti, aglomerace), multimodální dopravní dostupnosti a vysoce kvalifikované a mobilní pracovní síle je zde úzká přeshraniční spolupráce (zejména v centrální oblasti).

Střední a východní Evropa

- V institucionální kapacitě a demografickém potenciálu existuje mezi novými a staršími členskými státy závažná asymetrie, která činí spolupráci ještě obtížnější.
- Mezi zeměmi tohoto regionu panuje odkaz slabé tradice a nízké kultury spolupráce.
- Vztahy s evropskými členy Společenství nezávislých států zůstávají obtížné.

EVROPSKÁ SESKUPENÍ PRO ÚZEMNÍ SPOLUPRÁCI – NOVÁ DIMENZE PŘESHraniČNÍ SPOLUPRÁCE

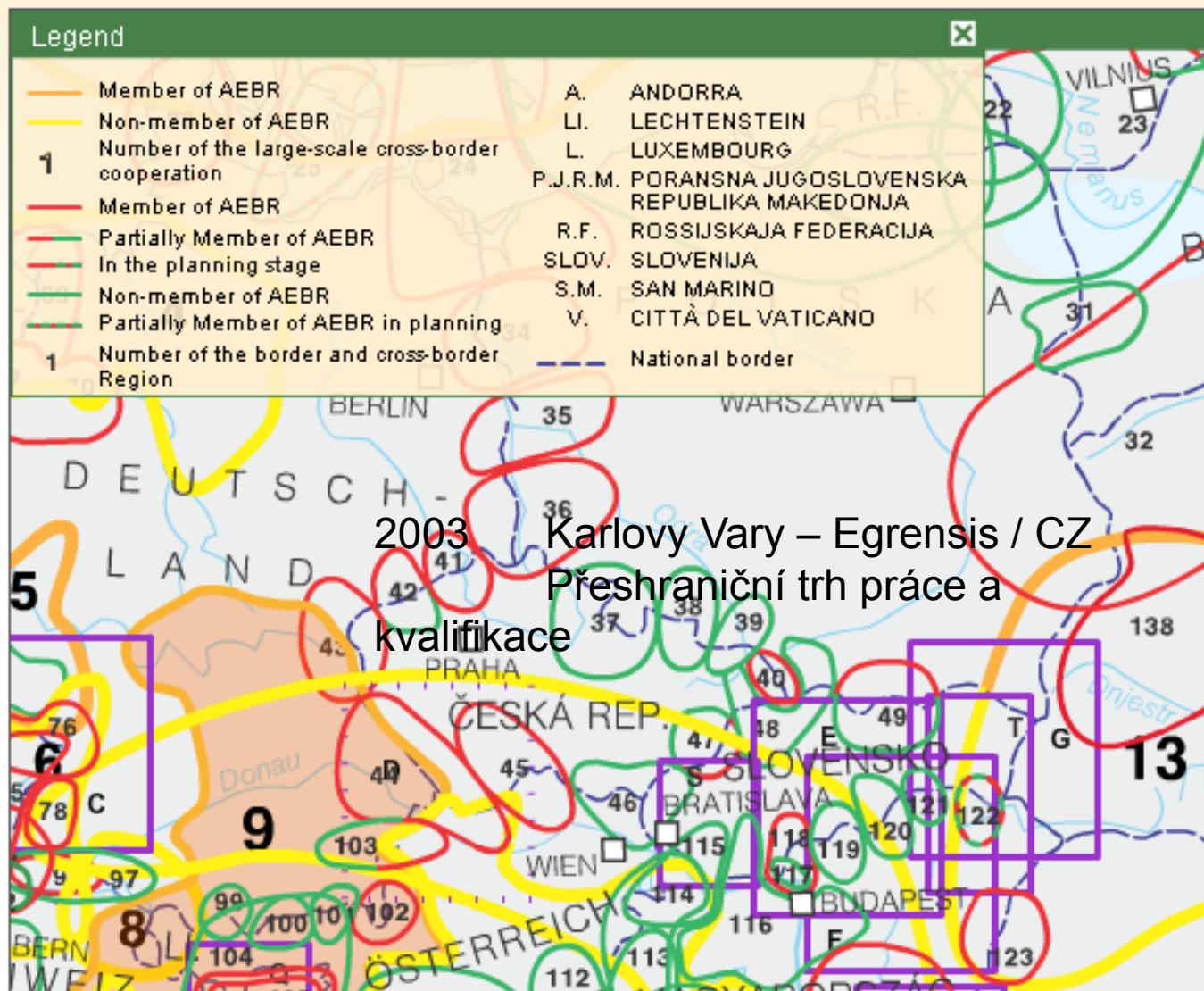
- ESÚS (EU 2006, CZ 2009)
  - smyslem usnadnit přeshraniČní nebo meziregionální spolupráci za účelem posílení hospodářské a sociální soudržnosti území nejméně dvou členských států EU
  - zřizovat regionální a místní orgány, vlády států, veřejnoprávní subjekty či sdružení s právní subjektivitou
- FR-BEL (1. 2008): Eurométropole Lille- Kortrijk – Tournai
  - prohloubení dialogu mezi institucemi a propagace politické debaty, vytváření příhraniční soudržnosti a řízení projektů.
- CZ-PL: Moravskoslezský kraj

ASOCIACE EVROPSKÝCH HRANIČNÍCH REGIONŮ

- Založeno 1971, 10 členů
  - registrovaná asociace se sídlem v Gronau (DE/NL)
  - 185+ hraničních regionů po celé Evropě (členů i příznivců), 15 velkoprostorových sdružení
  - Od 2002 soutěž o cenu přeshraniční spolupráce „Sail of Papenburg“
    - iniciace regionem Ems Dollart (NL/DE)
    - 2006 projekt „Border Crossing v Euroregionu Silesia“ – čestné uznání
  - Výroční zasedání:
    - 2003 Karlovy Vary – Egrensis / CZ: Přeshraniční trh práce a kvalifikace
    - 2008 Plauen – Egrensis / DE: Cross-border Cooperation in Research and Higher Education - The Chance of Regional Development for European Neighbours
-

Cross-border co-operation in Europe

2003 Karlovy Vary – Egrensis / CZ
Přeshraniční trh práce a kvalifikace

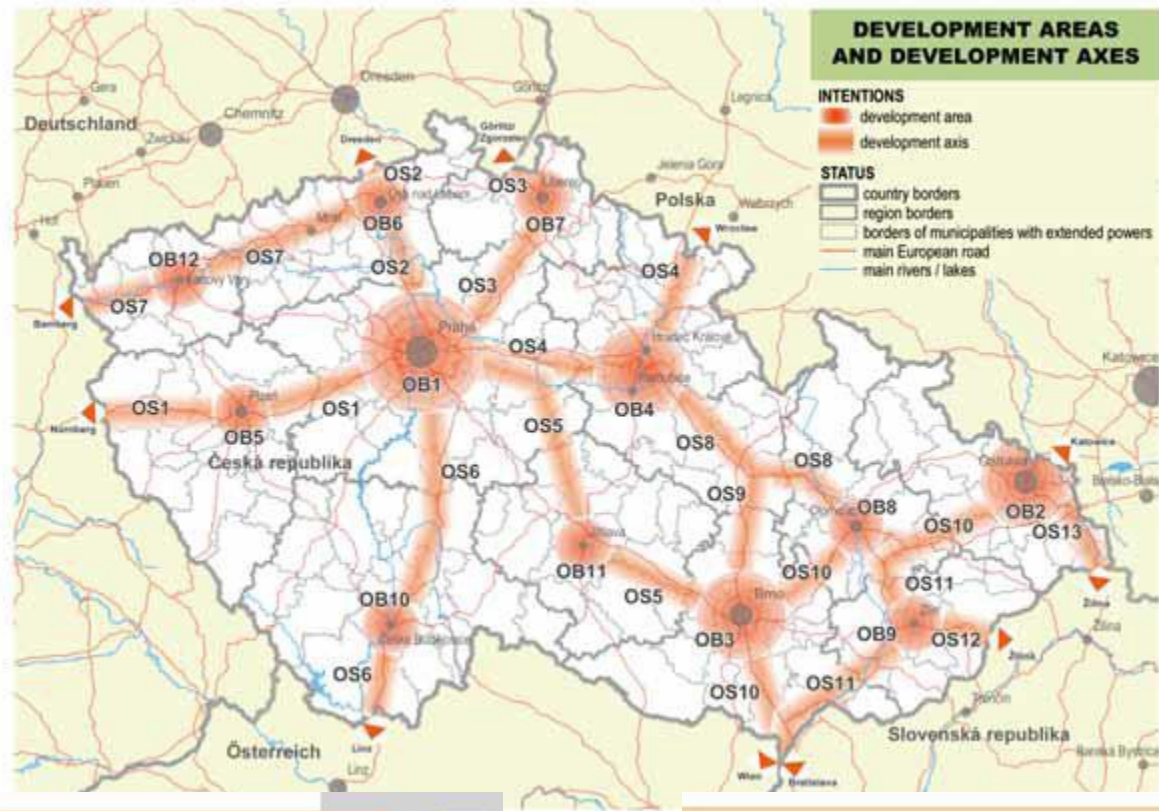
NOVÁ TYPOLOGIE AGEG HRANIČNÍCH A PŘESHraniČNÍCH REGIONŮ V EVROPĚ (2008)

Typ 1: Předjezdec integrace	<ul style="list-style-type: none"> • velmi vysoký stupeň všeobecné přeshraniční integrace • vysoký stupeň sociokulturní/hospodářské koheze, • vysoký stupeň intenzity přeshraniční spolupráce.
Typ 2: Regiony, blíží se předjezdcům integrace	<ul style="list-style-type: none"> • středně vysoký stupeň všeobecné přeshraniční integrace • vysoký stupeň buď sociokulturní/hospodářské koheze nebo intenzity přeshraniční spolupráce, • střední stupeň buď sociokulturní/hospodářské koheze nebo intenzity přeshraniční spolupráce.
Typ 3: Kandidáti integrace	<ul style="list-style-type: none"> • střední stupeň přeshraniční integrace • střední stupeň sociokulturní/hospodářské koheze, • střední stupeň intenzity přeshraniční spolupráce.
Typ 4: Regiony, blíží se kandidátům integrace	<ul style="list-style-type: none"> • slabý stupeň přeshraniční integrace • střední stupeň buď sociokulturní/hospodářské koheze nebo intenzity přeshraniční spolupráce, • slabý stupeň buď sociokulturní/hospodářské koheze nebo intenzity přeshraniční spolupráce.
Typ 5: Regiony, hledající perspektivu k integraci	<ul style="list-style-type: none"> • velmi slabý stupeň přeshraniční integrace • velmi slabý stupeň sociokulturní/hospodářské koheze, • velmi slabý stupeň intenzity přeshraniční spolupráce

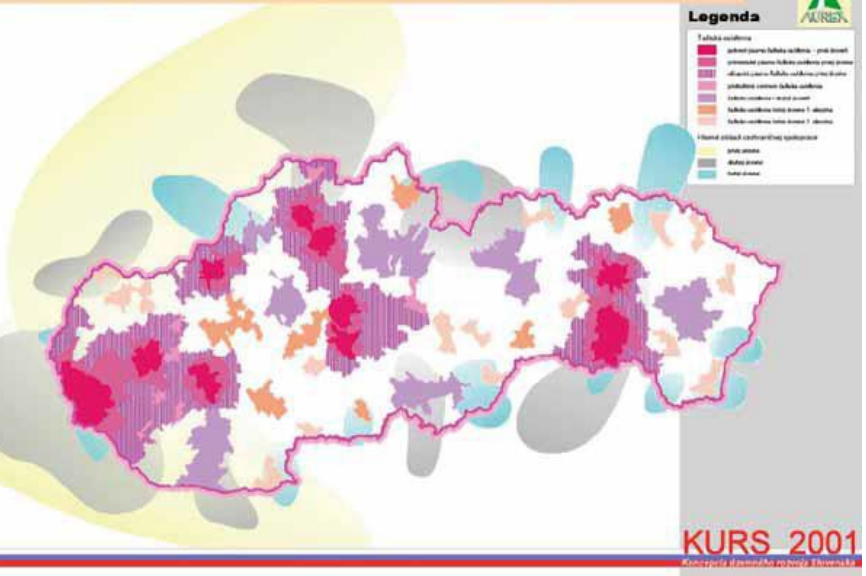
ŠPOLEČNÝ DOKUMENT ÚZEMNÍHO ROZVOJE STÁTŮ V4+2 (2010)

- Cílem zpracování společného dokumentu je:
- vymezení a jednotné vyjádření rozvojových pólů, rozvojových os a dopravních sítí na území států V4+2 vyplývající z platných národních a evropských rozvojových dokumentů a mezinárodních dohod;
- identifikace přeshraničních nenávazností rozvojových os a přeshraničních nenávazností v rámci jednotlivých dopravních sítí na území států V4+2, tedy poukázání na bariéry narušující polycentrický rozvoj a územní soudržnost na území těchto států;

Polycentric system of settlement core areas

Development axes

5. Evropská územní spolupráce

EVROPSKÁ ÚZEMNÍ SPOLUPRÁCE – ZÁKLADNÍ ÚDAJE

- Jeden ze tří cílů Politiky soudržnosti EU – Cíl 3
  - (vedle „Sbližování” a „Konkurenceschopnost”)
  - podpora projektů na posílení přeshraniční, meziregionální a nadnárodní formy spolupráce
- „INTERREG”
  - v současnosti ve 4. řadě programů
- Rozpočet 2007-2013
  - > 8,7 miliardy EUR (v současných cenách)
  - (zvýšení z 5,5 miliardy EUR pro roky 2000-2006)
- Přibližně 70 programů v celé EU (CZ 5)

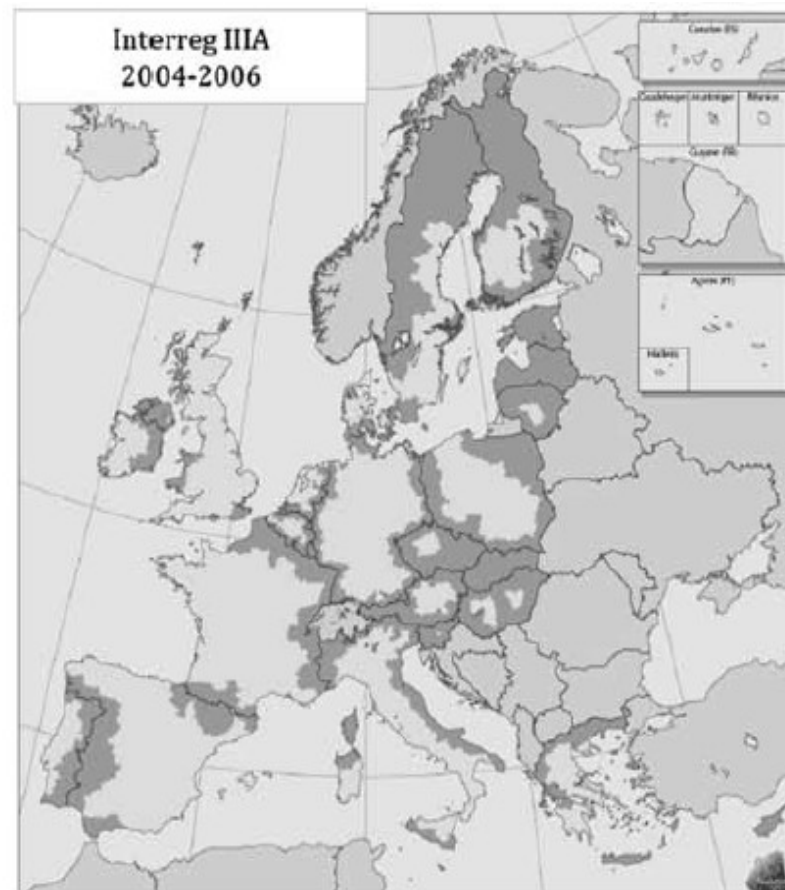
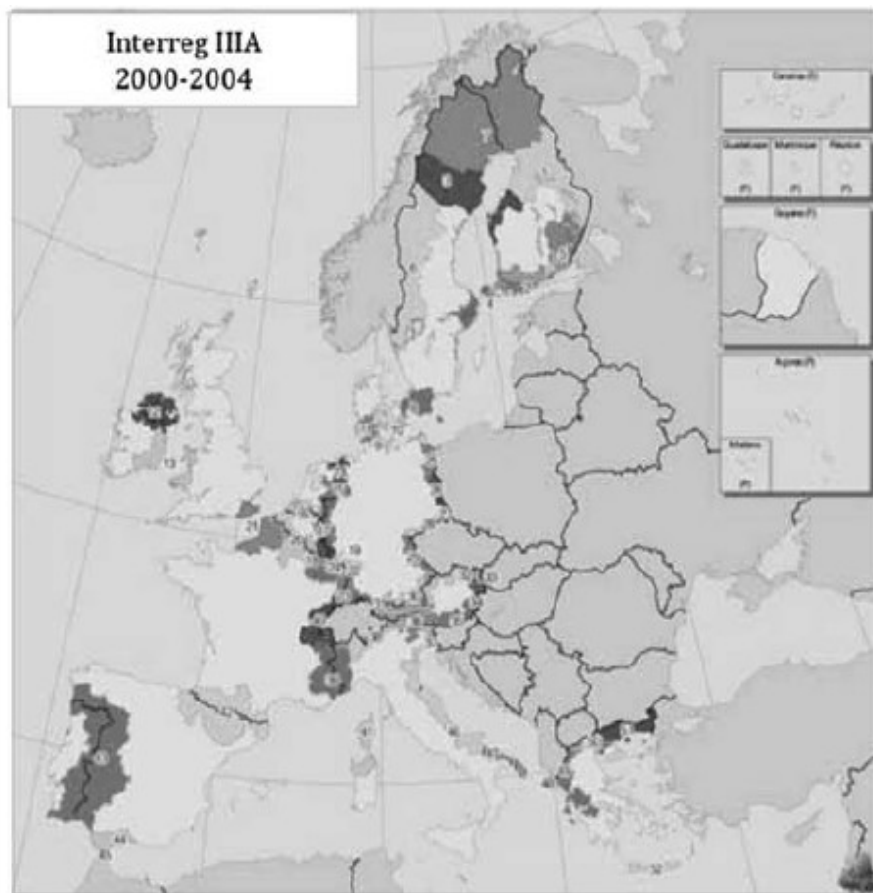

PŘEHLED NÁSTROJŮ PODPORUJÍCÍCH PŘESHraničNÍ SPOLUPRÁCI (NA VNITŘNÍCH HRANICÍCH EU)

Téma	INTERREG I (1990–1993)	INTERREG II (1994–1999)	INTERREG III (2000–2006)	Evropská územní spolupráce (2007–2013)
Celkem	31 programů	79 programů	72 programů	70 programů
Přeshraniční spolupráce	INTERREG I	INTERREG IIA	INTERREG IIIA	Programy přeshraniční spolupráce
	31 programů (4 přímořské), z kterých: • 22 programů na vnitřní hranici • 9 programů na vnější hranici*	59 programů (16 přímořských), z kterých: • 31 programů na vnitřní hranici • 28 programů na vnější hranici	53 programů (14 přímořských), z kterých: • 24 programů na vnitřní hranici • 29 programů na vnější hranici (12 z nich s novými členskými státy, čili vnitřní hranice od roku 2004)	52 programů (17 přímořských), všechny na vnitřní hranici kromě programů s Norskem, Švýcarskem, Lichtenštejnskem, Brazílií a Surinamem (všechny ostatní vnější hranice pod IPA nebo ENPI)

PROGRAMY INTERREG IIIA PŘED A PO ROZŠÍŘENÍ EU V ROCE 2004

Zdroj: Regional Policy InfoREGIO:

http://ec.europa.eu/regional_policy/index_en.htm.

INTERREG, BEZVÝZNAMNÝ NEBO NEPOSTRADATELNÝ?

- regionální různorodost X regionální nepropojenost
- Přeshraniční verze (řada A)
  - „doplňuje mezery” a přispívá k odstraňování překážek na hranicích
- Nadnárodní verze (řada B),
  - 13 programů, >25 % rozpočtu, tzn. 1,8 miliardy EUR
  - „rozvíjí transevropská pásma”, větší oblasti nebo mezinárodní regiony (Baltské moře, Alpy, Střední Evropa),
  - Specifické společné problémy (znečištění moří, ustupující hranice sněhu).
- Mezuregionální verze (řada C)
  - „využívá znalosti z regionálního rozvoje” na evropské úrovni
  - všech 27 členských států EU plus Norsko a Švýcarsko.

ZAPOJENÍ ČESKA

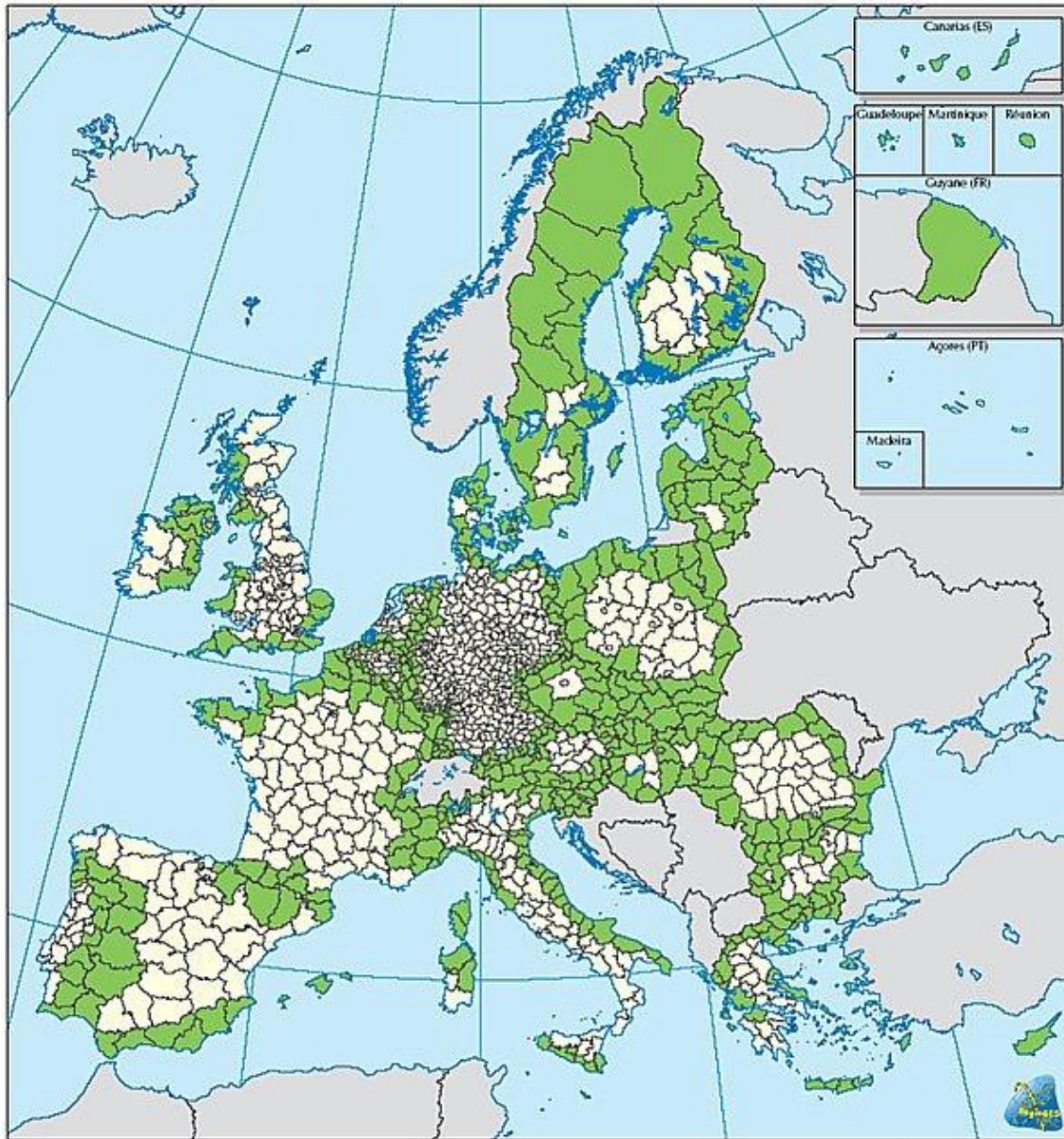
Map 1: Programming area

INTERREG A – PŘESHraniČNÍ SPOLUPRÁČE

- 52 programů
  - >70 % rozpočtu, tzn. 5,4 miliardy EUR
- zaměření:
  - Podpora podnikání, především rozvoj malého a středního podnikání, turistika, kultura a přeshraniční obchod;
  - Zlepšení společného nakládání s přírodními zdroji;
  - Podporování vazeb mezi městskými a vesnickými oblastmi;
  - Zlepšení dostupnosti dopravních a komunikačních sítí;
  - Rozvoj společného využívání infrastruktury;
  - Práce v oblasti administrativy, zaměstnanosti a rovných příležitostí

Areas for Crossborder Cooperation 2007-2013

- NUTS3 regions for Crossborder Cooperation
- Other NUTS3 regions

6.

Přeshraniční spolupráce v Česku

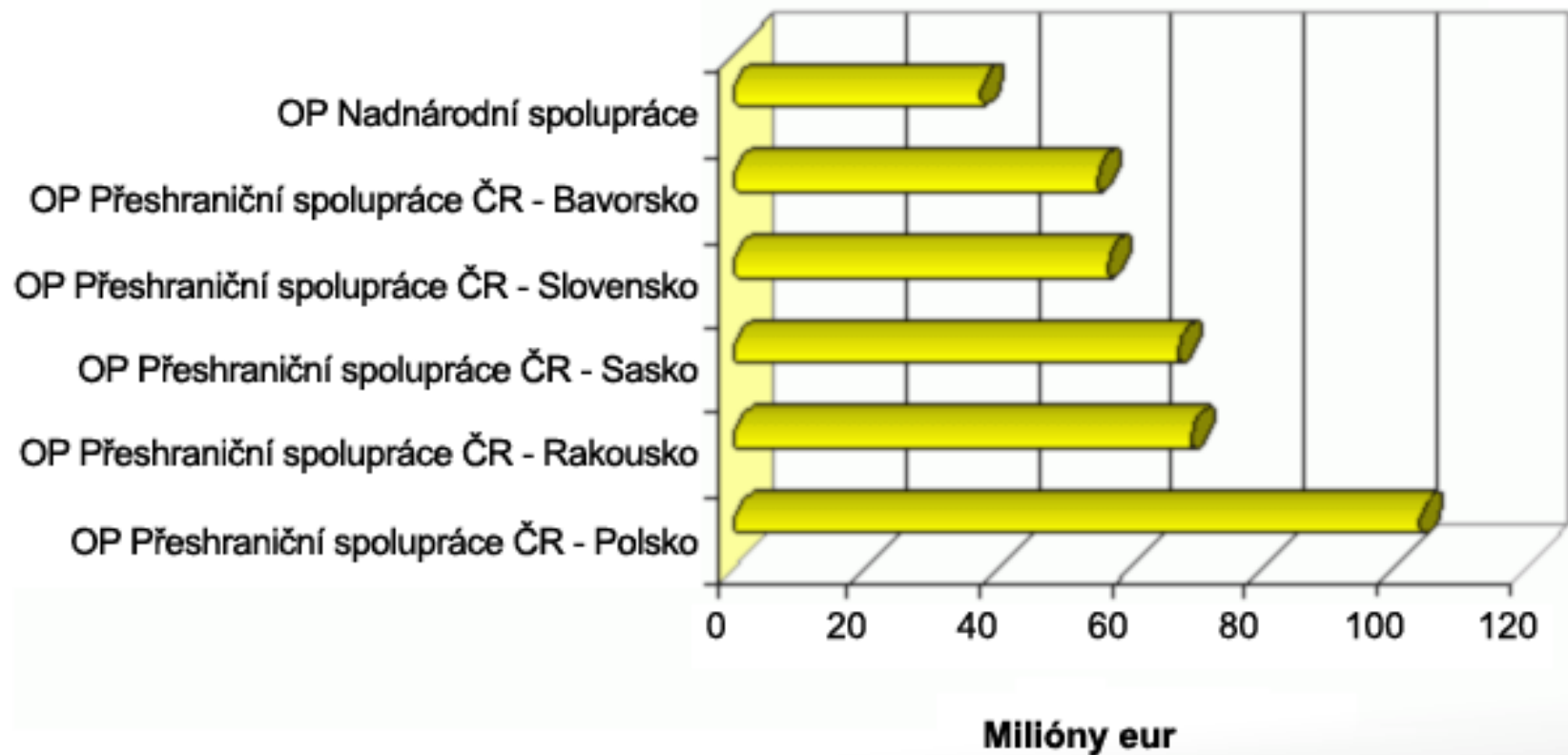
OPERAČNÍ PROGRAMY PŘESHraniČNÍ SPOLUPRÁCE

- Svým charakterem jde o specifické regionální programy zahrnující periferní, příhraniční regiony a jejich spolupráci se sousedními zahraničními regiony. Jeho cílem je **podpora hospodářské a sociální integrace příhraničních území prostřednictvím odstraňování přetrvávajících bariér a posilování jejich rozvojového potenciálu**. Prostřednictvím společných intervencí budou posilovány vzájemné hospodářské, společenské a kulturní vztahy, společná péče o přírodní bohatství, rozvoj cestovního ruchu a budování flexibilního trhu práce.

INDIKATIVNÍ ALOKACE PROSTŘEDKŮ Z FONDŮ EU PRO ČESKOU REPUBLIKU V CÍLI EÚS (2007-2013, MMR ČR)

ROZSAH / STRUKTURA FINANCOVÁNÍ

(MIL. €)

sousední stát	EFRE	participace celkem	CZ příjem	podíl z EU pro CZ (%)
SASKO	207,4	36,6	67,2	0,25
BAVORSKO	115,51	20,38		
RAKOUSKO	107,44		69,12	
SLOVENSKO	92,74	16,37	56,55	0,21
POLSKO	219,46			

EUROPEAN TERRITORIAL COOPERATION AUSTRIA – CZECH REPUBLIC 2007 - 2013 GEMEINSAM MEHR ERREICHEN / SPOLEČNĚ DOSÁHNEME VÍCE

ZAMĚŘENÍ

○ **Priorita 1**

○ **„Socio-ekonomický rozvoj, cestovní ruch a transfer know-how“**

- Oblasti podpory:
  - OP 1 Infrastruktura a služby spojené s podnikáním
  - OP 2 Cestovní ruch, kultura a ekonomika volného času
  - OP 3 Rozvoj lidských zdrojů, trh práce, vzdělání a kvalifikace
  - OP 4 Sociální integrace, prevence zdravotních a sociálních rizik

○ **Priorita 2**

○ **„Regionální dostupnost a udržitelný rozvoj“**

- Oblasti podpory:
  - OP 5 Doprava a regionální dostupnost
  - OP 6 Životní prostředí a prevence rizik
  - OP 7 Udržitelné sítě a struktury institucionální spolupráce

- Celková částka k dispozici € 126,4 mil.,
  - z toho € 107,4 mil. z Evropského fondu pro regionální rozvoj (ERDF).
- Projekty kofinancovány max. 85 %,
  - podíl národních veřejných prostředků (5 %)
  - vlastní prostředky (10 %)
- Žadatel:
  - veřejnoprávní instituce nebo jim rovnocenné subjekty založené nikoliv k dosažení zisku.
- základním předpokladem pro podporu je relevantní, aktivní partnerství mezi alespoň jedním rakouským a jedním českým partnerem.

- Všechny projekty musí splňovat alespoň 2 ze 4 kritérií spolupráce:
  - společná příprava projektu
  - společná realizace projektu
  - zastoupení společného personálu
  - společné financování projektu
- přeshraniční kvalitativní užitek a dopad a musí být v souladu s principy udržitelnosti a rovných příležitostí.
- Všechny programové dokumenty a aktualizované informace
  - <http://www.at-cz.eu>, které má na starosti náš Společný technický sekretariát (JTS) v Brně.
- Regionální subjekty na KÚ
  - k dispozici, od přípravy projektu až po podání žádosti.

SPOLEČNÉ PŘESHraniČNÍ CviČENÍ VodNíCh ZÁCHRANÁŘŮ / ČERNÁ V POŠUMAVÍ

- Předvedení společné vodní záchranné akce českých a rakouských vodních záchranářů na Lipně

EUROPEAN TERRITORIAL CO-OPERATION
AUSTRIA-CZECH REPUBLIC 2007-2013
Gemeinsam mehr erreichen. Společně dosáhneme více.

MEZIKULTURNÍ VZDĚLÁVÁNÍ / LAA AN DER THAYA

- Děti ve školce se učí česky a německy. Ukáţou své jazykové znalosti.

PŘESHraniČNÍ DOSTUPNOST / RAABS AN DER THAYA

- Přeshraniční autobusová linka mezi Dolním Rakouskem a Českou republikou bude využita pro propagaci přeshraniční spolupráce.

DEN EVROPSKÉ SPOLUPRÁCE 2012

**PROGRAM
CEZHRANIČNEJ
SPOLUPRÁCE**
SLOVENSKÁ REPUBLIKA
ČESKÁ REPUBLIKA

- **Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR (Ministerstvo zemědělství a rozvoje venkova SR) se ve spolupráci s MMR ČR.**
- **Město Skalica v SR a město Strážnice v ČR** budou 22. září propojeny na souši i ve vzduchu v rámci programu přeshraniční spolupráce SR – ČR „Společně bez hranic“.
- V obou městech bude uspořádán moderovaný kulturní program s množstvím doprovodných akcí pro děti i dospělé, s ukázkami úspěšných projektů a tombolou s cenami.
- Města budou během trvání akce propojeny bezplatnou kyvadlovou linkou.
- Hlavní atrakcí programu je let na ukotveném balóně s možností výhry hodinového letu podle přání výherců.

7.

Aktuální programové období

NAVRHOVANÝ ROZPOČET NA POLITIKU SOUDRŽNOSTI PRO OBDOBÍ 2014–2020

Navrhovaný rozpočet na období 2014–2020	mld. EUR (v cenách roku 2011)
Méně rozvinuté regiony	162,6
Přechodné regiony	39
Více rozvinuté regiony	53,1
Územní spolupráce	11,7
Fond soudržnosti	68,7
Zvláštní přiděly pro nejvzdálenější a řidce osídlené regiony	0,926
Nástroj pro propojení Evropy v oblasti dopravy, energetiky a IKT	40 + 10 vyčleněných v rámci Fondu soudržnosti

Zdroj: Evropská komise

TÉMATATA PRO PŘÍŠTÍ / STÁVAJÍCÍ OBDOBÍ (2014-2020)

1. Výzkum, technologický rozvoj a inovace
2. Informační a komunikační technologie
3. Konkurenceschopnost malých a středních podniků
4. Nízkouhlíkové hospodářství
5. Změna klimatu
6. Životní prostředí / využívání zdrojů
7. Doprava, infrastruktura
8. Zaměstnanost, mobilita
9. Sociální začleňování / chudoba
10. Vzdělávání
11. Veřejná správa

Sousední stát	Priority
SASKO	<ul style="list-style-type: none"> · Rozvoj rámcových společenských podmínek v dotačním území · Rozvoj hospodářství a cestovního ruchu · Zlepšení situace přírody a životního prostředí · <i>Technická pomoc</i>
BAVORSKO	<ul style="list-style-type: none"> · Hospodářský rozvoj, lidské zdroje a sítě · Rozvoj území a životního prostředí
RAKOUSKO	<ul style="list-style-type: none"> · Socioekonomický rozvoj, cestovní ruch a transfer know-how · Regionální dostupnost a udržitelný rozvoj · <i>Technická pomoc</i>
SLOVENSKO	<ul style="list-style-type: none"> · Podpora sociokulturního a hospodářského rozvoje přeshraničního regionu a spolupráce · Rozvoj dostupnosti přeshraničního území a životního prostředí · <i>Technická pomoc</i>
POLSKO	<ul style="list-style-type: none"> · Posilování dostupnosti, ochrana životního prostředí a prevence rizik · Zlepšení podmínek pro rozvoj podnikatelského prostředí a cestovního ruchu · Podpora spolupráce místních společenství · <i>Technická pomoc</i>

8. Vnímání problematiky

REFLEXE POHRANIČÍ VE SPOLEČNOSTI / 3 PŘÍKLADY

Die Sudetendeutsche Landsmannschaft (SL)

- auf zwei Säulen:
  - Auf der sog. Gebietsgliederung / 2.000 Ortsgruppen
  - auf der Heimatgliederung in der sie nach ihren früheren Heimatwohnsitzen erfaßt sind.
    - 14 Heimatlandschaften und 78 Heimatkreise, 86 sudetendeutschen Heimatvereinigungen, die die Sudetendeutsche Landsmannschaft als ihre politische Vertretung anerkennen und den Sprecher der Volksgruppe mitwählen
  - Sudetendeutsche Jugend (SdJ) einbezogen.
- Der Bundesverband der Sudetendeutschen Landsmannschaft
  - in 16 Landesgruppen, 363 Kreisgruppen
- insgesamt ca. 250.000 Mitglieder / über 60 sudetendeutschen Heimatzeitungen / ca. 150.000 Abonnenten.
- in zahlreichen weiteren Staaten, u. a. in Österreich, sowie in Argentinien, Kanada, Paraguay, Schweden, den USA und in mehreren weiteren Länder.

WELTBEKANNTE *FORSCHER UND ERFINDER* STAMMEN AUS DEM SUDETENLAND:

- Der Konstrukteur des Volkswagens und berühmter Rennwagen, Ferdinand **Porsche**, der Erfinder der Schiffsschraube, Josef **Ressel**, und der Entdecker der Erbgesetze, Gregor **Mendel**.
- *Schriftsteller und Dichter:*
  - Johannes von Saaz, der Schöpfer des "Ackermann aus Böhmen", der ersten Dichtung in neuhochdeutscher Sprache im 15. Jahrhundert;
  - Marie von Ebner-Eschenbach, Adalbert **Stifter**, Berta von Suttner, Rainer Maria **Rilke**, Gertrud Fussenegger und Otfried Preußler.
- *Musik*
  - Christoph Willibald **Gluck**, Johann Wenzel Stamitz, Gustav **Mahler**, Fidelio Finke und Walter Hensel
- *bildende Künste*
  - Balthasar Neumann, Alfred Kubin, Ferdinand Staeger, Oskar Kreibich, Heribert Losert, Franz Metzner, Josef Maria Olbrich, Ferdinand Tietz
- *Politik*
  - Karl Renner, Rudolf Lodgman von Auen, Wenzel Jaksch und Peter Glotz.
- *Geistes- und Naturwissenschaftler*
  - Ernst **Mach**, Thaddäus **Haenke**, Franz Josef **Gerstner**, Sigmund **Freud**, Gustav Fochler-Hauke, die Nobelpreisträger Carl und Gerty Cori sowie Herwig Schopper.
- Eine historische Leistung eigener Art vollbrachte der Sudetendeutsche **Oskar Schindler aus Zwittau** im Schönhengstgau. Zunächst ein ausgesprochener Kriegsgewinnler obsiegte bei diesem Mitglied der NSDAP mit guten Kontakten zur SS schließlich die Menschlichkeit, so daß er unter monatelanger Gefahr für das eigene Leben über 1.200 Juden vor der Vernichtung rettete.
  - Der Film "Schindlers Liste" setzte 1994 dem in Deutschland bis dahin kaum bekannten Mann ein Denkmal.
  - Seine Frau, Emilie Schindler, wurde als große Persönlichkeit der Sudetendeutschen mit dem Menschenrechtspreis der Sudetendeutschen Landsmannschaft ausgezeichnet.
- *Gegenwart*
  - Entertainer Harald Schmidt (aus Südmähren), der frühere Präsident der Bundesnachrichtendienstes Geiger (aus Brünn) und der verstorbene Bundestagsvizepräsident Hans "Johnny" Klein (aus Mährisch Schönberg).

- Základy našeho vlasteneckého hnutí.
  - 21. května 1990 v Chomutově
- historicky první Klub přátel českého pohraničí.
  - otevřeného všem českým vlastencům bez ohledu na jejich politickou orientaci
- přípravný výbor Severočeské regionální rady KČP
  - 22. února 1992 v Ústí nad Labem
- vznik Klubu českého pohraničí jako občanského sdružení s celostátní působností
  - 22. červenec 1992 registrace MV ČR

- první setkání ochránců československých státních hranic
  - 25. června 1997 v Praze
  - bývalí příslušníci Pohraniční stráže
  - nejen vojáci z povolání, ale i vojáci, kteří v PS vykonávali svoji základní vojenskou službu.
- sekce ochránců československých státních hranic
  - stovky bývalých příslušníků PS a orgánů ochrany státních hranic Sboru národní bezpečnosti (SNB)
- 1. celostátní setkání bývalých příslušníků PS
  - 7. července 2001 v chodských Poběžovicích
  - delegace ze Slovenska a z Německa.

„LŽE SE O MINULOSTI, LŽE SE O SOUČASNOSTI, VYLHANÁ JE I BUDOUCNOST. SILNÁ JE TENDENCE ABSOLUTNÍ NEGACE HISTORICKÉ PRAVDY.“

- KČP svoji aktivní levicovou činností na úseku mezinárodní spolupráce bude usilovat o eliminaci negativního působení sudetoněmeckých krajanských organizací a spolků a vystupovat proti snahám o občanskou obnovu Sudet.
- K. JANDA:
  - „Naučme se to, co lidi v západní Evropě kapitalismus již naučil - vzepřít se útlaku.“
  - „Nebezpečí nacismu neskončilo porážkou nacistického Německa. Toto nebezpečí žije, je aktuální.“

PROHLÁŠENÍ ÚČASTNÍKŮ IV. CELOSTÁTNÍHO SETKÁNÍ OCHRÁNCŮ ČESKOSLOVENSKÝCH STÁTNÍCH HRANIC KČP, O.S. (24.5.2008)

- Odmítáme plány současné české vlády na instalaci americké radarové základny a jakoukoliv vojenskou přítomnost cizích států v ČR.
- Současně žádáme stažení ozbrojených sil ČR ze zahraničních misí, které přímo podporují snahu USA po světovládě a poškozují pověst českého národa ve světě.
- Odmítáme nátlakové akce a politickou linii sudetoněmeckého landsmanschaftu na zrušení Dekretů prezidenta ČR Dr. Edvarda Beneše, které jsou trvalou součástí českého právního řádu.
- Vyzýváme signatáře Postupimské konference r.1945, vlády USA, Velké Británie, Francie a Ruska, aby veřejně zaujaly stanoviska k tehdy přijatým závěrům o odsunu Němců z ČR a k současným požadavkům sudetoněmeckého landsmanschaftu.
- Vyzýváme vládu ČR k odmítnutí požadavků letošního sudetoněmeckého srazu v Norimberku a k přijetí rozhodnutí o zrušení sudetoněmecké kanceláře v Praze,
- Odsuzujeme všechny projevy terorismu doma i ve světě. Proto považujeme vyznamenání skupiny bratří Mašínů premierem M. Topolánkem a Oty Rambouska ministriní V. Parkanovou za akt neslučitelný s posláním představitelů ČR,

3. ANTIKOMPLEX

- občanské sdružení, od roku 1998
- zasazuje se za českou reflexi německých dějin v Čechách, na Moravě a ve Slezsku.
- vydává knihy, pořádáme výstavy, veřejné diskuse a přednášky, organizujeme vzdělávací projekty
- spolupracuje s desítkami škol v celé České republice i s řadou regionálních iniciativ, které v bývalých Sudetech usilují o rozvoj místního kulturní dědictví.

- Česká společnost nedoceňuje význam staletého soužití s Němci v českých zemích.
- Myslíme si, že snad také proto je možné, že nucené vysídlení sudetských Němců po druhé světové válce je vnímáno většinou pouze jako spravedlivá, kolektivní odplata za německou vinu na rozbití předválečného Československa a na válečných hrůzách.
- Krajina v pohraničí je přitom dodnes viditelně poznamenána násilným přerывem v jejím osídlení.
- Ukázalo se, že znovunalezení hluboce založeného vztahu k ní není vůbec snadné a potrvá ještě dlouho – dodnes není ani zdaleka obnovena v té síle, jaká byla u jejích dřívějších německých obyvatel.
- Škody, které utrpěl celkový kulturní a hospodářský život naší země, jsou naprosto zjevné.
- Naší činností se proto snažíme vyvolat diskusi nad tímto temným momentem české historie.

ZMIZELÉ SUDETY

DAS VERSCHWUNDENE
SUDETENLAND

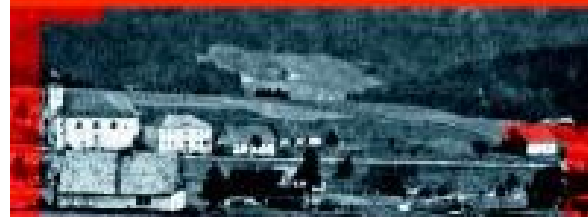
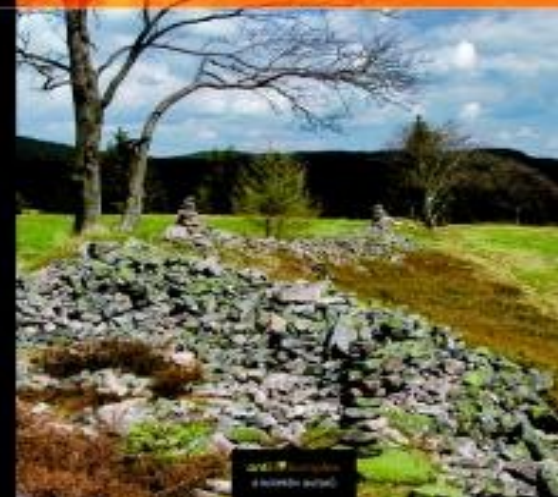
Sudetské příběhy
Sudetengeschichten

Antikomples
a kolektiv
autorů
o životě
a smrti
na území
dnešního
Česka

ANTIKOMPLEX A KOLEKTIV AUTORŮ

© 2014 ANTIKOMPLEX A KOLEKTIV AUTORŮ

PROMĚNY SUDETSKÉ KRAJINY

Krušnohory

Drsná krajina s čistou duší
Zerklüftete Landschaft mit einer reinen Seele

Krušnohory

Drsná krajina s čistou duší
Zerklüftete Landschaft mit einer reinen Seele